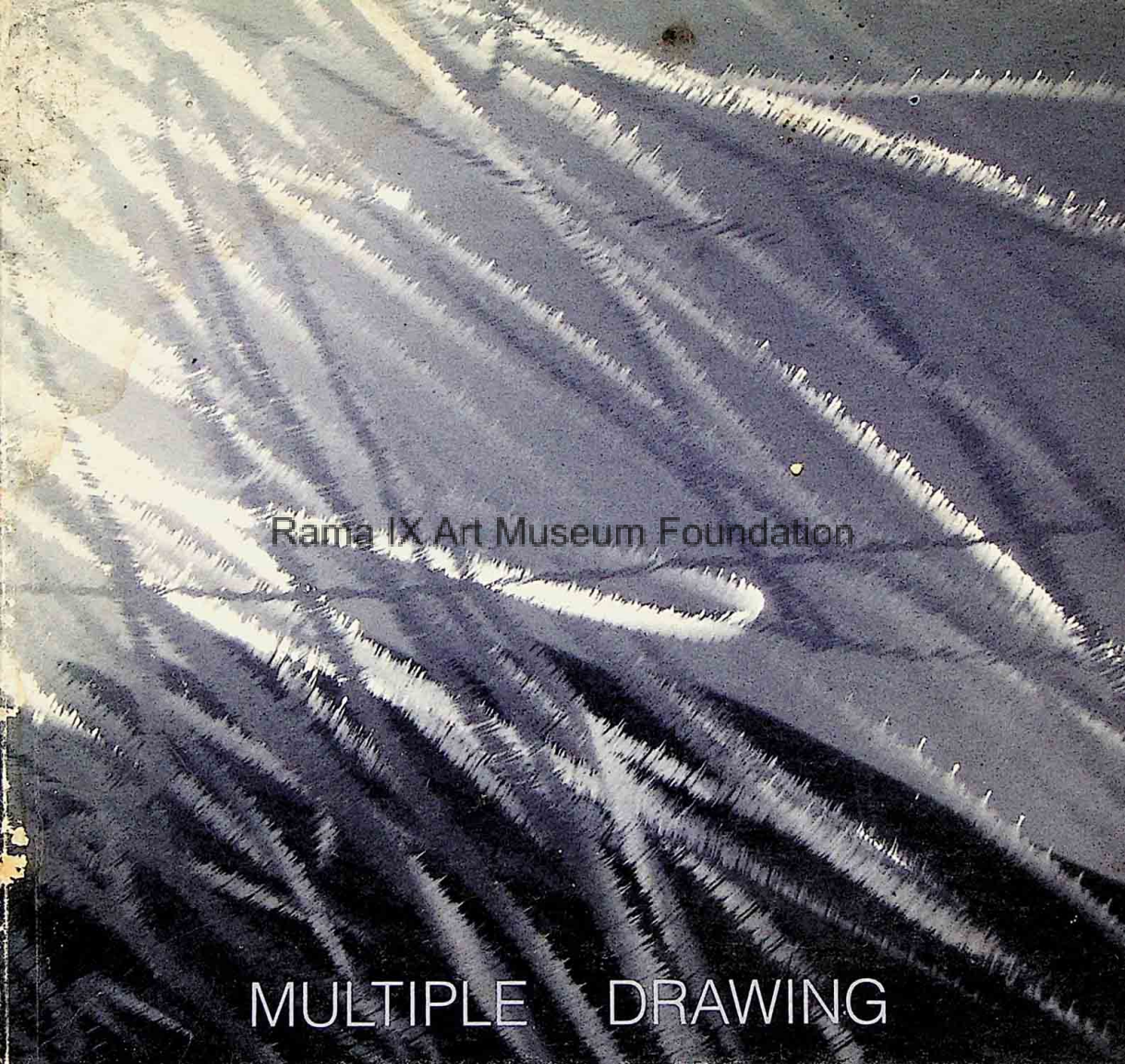


An abstract drawing featuring numerous dark, textured, diagonal strokes that create a sense of movement and depth. The strokes are layered, with some appearing more prominent than others, giving the impression of a multi-layered or 'multiple' drawing. The background is a light, mottled grey, and the overall effect is one of dynamic energy and complex texture.

Rama IX Art Museum Foundation

MULTIPLE DRAWING

MULTIPLE DRAWING

Rama IX Art Museum Foundation



24 สิงหาคม - 9 กันยายน พ.ศ. 2535

หอศิลป์คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

24 AUGUST - 9 SEPTEMBER 1992

AT THE GALLERY OF THE FACULTY OF PAINTING SCULPTURE
AND GRAPHIC ARTS SILPAKORN UNIVERSITY



B-CAT-1-0292

นิทรรศการ Multiple Drawing เป็นโครงการจัดนิทรรศการผลงานวาดเส้นร่วมสมัย อันจะเป็นโครงการต่อเนื่อง ซึ่งจะจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2535 โดยกลุ่มศิลปินไทยร่วมสมัยจำนวนหนึ่งซึ่งมีความคิดร่วมกันว่า งานวาดเส้นเคยถูกมองว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ศิลปินทุกคนปฏิบัติเพื่อฝึกหัดหรือไม่ก็ถูกใช้เพื่อเป็นขั้นตอนแบบร่าง สำหรับการสร้างงานจิตรกรรมหรือประติมากรรมอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันวัตถุประสงค์ของการสร้างงานวาดเส้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากการที่คุณค่าของงานวาดเส้นได้เพิ่มพูนขึ้นอันเป็นผลมาจากมุมมองที่ขยายออกในการสร้างงานวาดเส้นของศิลปินร่วมสมัย ด้วยคุณสมบัติที่ตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน ศิลปินร่วมสมัยได้ขยายความคิด และวิธีการในการสร้างงานวาดเส้นออกไปอย่างหลากหลายจนอาจกล่าวได้ว่าผลงานวาดเส้นร่วมสมัยก็เปรียบเสมือนบันทึกประจำวันที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมร่วมสมัยได้อย่างชัดเจน

ในสภาพของสังคมปัจจุบันนี้ให้คุณค่าแก่ความเป็นปัจเจกบุคคล การจะมองเห็นถึงความคิดหลังของสังคมได้นั้น เราคงจะต้องมองเห็นเห็นและทำความเข้าใจต่อความหลากหลายและแตกต่างของแต่ละปัจเจกบุคคล ศิลปินถูกยอมรับว่าเป็นตัว

แทนที่จะนำเอาภาพสะท้อนต่าง ๆ แสดงออกมาในงานศิลปกรรมของเขา การแสดงนิทรรศการ Multiple Drawing จึงเป็นการรวบรวมผลงานวาดเส้นของศิลปินไทยจำนวนหนึ่งที่แตกต่างกันทั้งในเรื่องของความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ และรูปแบบของการนำเสนอผลงาน เพื่อที่จะให้เห็นถึงภาพรวมที่หลากหลายแต่มีจุดร่วมกันคือ การมองสะท้อนบางสิ่งในความเป็นมนุษย์นำเสนอออกมาอย่างตรงไปตรงมาด้วยผลงานวาดเส้น

ทั้งนี้ทั้งนั้น กลุ่มศิลปินผู้จัดครั้งนี้มีความมุ่งหวังว่าผลงานที่นำออกแสดงจะมีผลให้นักศึกษา ประชาชน ได้เข้าใจถึงคุณค่าของผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานวาดเส้นร่วมสมัยได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มศิลปินผู้จัดงานถือว่าการทำงานศิลปะและการจัดแสดงผลงานเผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องเป็นหน้าที่ที่มีต่อสังคมโดยพลางในฐานะของศิลปิน

จึงหวังว่ากิจกรรมที่กลุ่ม Multiple Drawing นำเสนอให้กับกระแสศิลปะร่วมสมัยครั้งนี้ น่าที่จะเป็นประโยชน์กับสาธารณชนผู้สนใจศิลปะร่วมสมัยไม่แตกต่างกันในสังคมของเรา

กลุ่ม MULTIPLE DRAWING

"งานวาดเส้นเคยถูกมองว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ศิลปินทุกคนปฏิบัติเพื่อฝึกหัดฝึกมือ หรือไม่ก็ถูกใช้เพื่อเป็นขั้นตอนแบบร่างสำหรับการสร้างงานจิตรกรรม หรือประติมากรรมอีกชั้นหนึ่ง..." นี่คือข้อความบางส่วนในแถลงการณ์ของกลุ่ม "Multiple Drawing" โดยได้ชี้แจงจุดประสงค์ของต้นเหตุให้มีการจับกลุ่มกันเพื่อแสดงว่า "งานวาดเส้น" มิได้มีคุณค่าเพียงแค่นั้น หาก...ด้วยคุณสมบัติที่ตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน ศิลปินร่วมสมัยได้ขยายความคิดและวิธีการในการสร้างงานวาดเส้นออกไปอย่างหลากหลายจนอาจกล่าวได้ว่า ผลงานวาดเส้นร่วมสมัยก็เปรียบเสมือนบันทึกประจำวันที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมร่วมสมัยอย่างชัดเจน"

นับเป็นก้าวใหม่อีกก้าวหนึ่งในการพัฒนาศิลปะร่วมสมัยของไทย ที่ศิลปินได้หยิบยกเอาความคิดเด่นของงานวาดเส้น หรือ Drawing มาใช้เป็นสื่อถ่ายทอดแสดงความคิดความรู้สึกและการค้นคว้าของตนเองสะท้อนผ่านงานศิลปกรรมเฉพาะตัวเกี่ยวกับจิตรกรรมหรือประติมากรรม

ความจริงงานและการวาดเส้นมีความสำคัญอันใหญ่ที่ผู้ปฏิบัติงานศิลปะทุกคนสำนึก อุมาอุปไมยุดจดังตัวอักษรที่วางเรียงรายอยู่บนกระดาษ เมื่อผสมผสานเข้ากับจินตนาการของกวี ได้จัดเรียงถ้อยคำ ถูกอักษรนาบเหล่านั้นให้เป็นไปตามความต้องการของตน การจัดการเบื้องต้นนั้นเปรียบได้ดังการวาดเส้นของจิตรกรและประติมากร

"สรรพสิ่งทั้งหลายทั้งองกามเจริญเติบโตได้ ย่อมไร้ระเบียบก่อน งาน Drawing ที่ดูไม่เรียบร้อย แต่แสดงคุณค่าของความคิดเห็นที่ฉับไวและสดใหม่ของศิลปิน..." ลีโอเนิร์โด ดา วินชี มหาศิลปินของโลกเคยกล่าวไว้มาแล้ว ปาโบล ปิกาสโซ

ได้ให้ความเห็นท่ามกลางเดียวกันว่า "งาน Drawing ก็คือ ต้นฉบับร่างของกวีที่เต็มไปด้วยความคิดและเต็มไปด้วยพลัง ก่อนที่มันจะถูกสลายไปด้วยการเกลาและน้ำไข..."

ว่าไปแล้ว งาน Drawing เกิดขึ้นจากอุปกรณ์ง่ายไม่ยุ่งยากเพียงแต่มีแท่งวัสดุปลายแหลม อาจเป็นดินสอ ปากกา ชอล์ก ถ่านแท่ง หรือแม้กระทั่งกิ่งไม้ โดยใช้ลากบนพื้นแผ่นภาพ ไม่ว่าจะเป็นกระดาษ กระดาษ ไม้ หิน หรือพื้นทราย เพียงวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ก็สามารถสร้างสรรค์งานอันยิ่งใหญ่ได้

มนุษย์น่าจะรู้จักวิธีการสื่อสารระหว่างกันและกันด้วยการใช้งานวาดเส้น ก่อนที่จะพูดภาษาเป็น อีกทั้งยังคงเป็นสื่อถ่ายทอดที่ยังคงประสิทธิภาพสูงในสมัยปัจจุบันระหว่างผู้คนต่างภาษาพูดสนทนากันไม่รู้เรื่อง แต่สามารถถ่ายทอดความต้องการซึ่งกันและกันได้ด้วยงาน Drawing นั่นเอง เมื่อกล่าวโดยสรุปงาน Drawing คือสื่อสากลที่เก่าแก่มาแต่โบราณกาลและยังคงใหม่อยู่ในปัจจุบันและอนาคต

เมื่อเราหยิบและเวลากลับไปหาอดีต Drawing เป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมทุกชนิดทุกประเภท ช่างชาวอียิปต์รู้จักการร่างภาพด้วยพู่กันก่อนที่จะระบายสีเป็นงานจิตรกรรม ช่างชาวยุโรปยุคกลางที่โด่งดังมีชื่อเสียงมากเช่น Villard d'Hommeceot ได้เลืือหลักฐานงานวาดเส้นไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็น ว่า คนในสมัยนั้นได้นำพู่กันพู่ปากกาและดินสอมาวาดอย่างวิจิตรยิ่ง

ที่กล่าวมา งานวาดเส้นมีกลวิธีและกรรมวิธียังไม่สลับซับซ้อนนั้น ย่อมเป็นความจริงอยู่ แต่หากต้องการให้ดูดีดูงาม ย่อมมีความพิถีพิถันพอสมควร ด้วยเหตุนี้สถาบันศิลปะทุกแห่งในโลกจึงเน้นวิชากรวาดเส้นเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญ ไม่ใช่เป็น

หลักสูตรที่ยึดถือกันในปัจจุบันเท่านั้น หากมีมานาฉบับพันปี ตากับมือที่ประสานกับใจ ให้ทุกสิ่งเป็นเอกภาพอย่างลึกได้ด้วยการ Drawing เช่นนินี (Cennini) ศิลปินชาวอิตาลีผู้มีชีวิตเมื่อราว 5-6 ร้อยปีที่ผ่านมา ได้รวบรวมวิธีการและกลวิธีการวาดเส้นไว้อย่างพิสดารอย่างหลากหลายและละเอียดลออ นับตั้งแต่การใช้อุปกรณ์หรืออุปกรณ์การระบายแบบต่าง ๆ ดังปรากฏในตำราชื่อ Libro dell'arte ซึ่งถือกันว่าเป็นตำราสำคัญของงาน Drawing ระดับโลกเล่มแรก ๆ

จากการเล่มนี้ทั้งลีโอนาร์โด ดา วินชี และไมเคิลแองเจโล สองอัจฉริยะทางศิลปกรรมต่างเคยศึกษา ซึ่งช่วยให้บุคคลทั้งสองสามารถพัฒนาการวาดเส้นของตนให้ขึ้นถึงระดับวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่พื้นฐานของงานศิลปกรรมทั้ง ๆ ที่ธรรมดาเท่านั้น หากสามารถก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ได้อย่างพวยพุ่งจนถึงระดับสูงสุดเช่นจิตรกรรมและประติมากรรม

นับต่อจากมหากาพย์ทั้งสองที่ได้ช่วยกันบรรจงสร้างให้งาน Drawing แปลงจากเครื่องมือเบื้องต้นของงานจิตรกรรม ประติมากรรม การออกแบบ สถาปัตยกรรม หรืองานช่างทุกชนิด ขึ้นไปเป็นงานระดับวิจิตรศิลป์ด้วยตัวของมันเองได้นั้น ย่อมสร้างคุณประโยชน์ให้อย่างอนันต์ต่อวงการศิลปกรรม

เพราะช่วยขยายกระบวนการและกลวิธีการสร้างศิลปกรรมให้หลากหลายออกไปอีก

ยิ่งในระยะเวลาสมัยต่อมา ศิลปินคนสำคัญของโลกหลายคนช่วยตอกย้ำความสำคัญของงาน Drawing ให้โดดเด่นอย่างชัดเจน ดังเช่น ยัน ฟาน เอ็ค ใช้แท่งจินตภาพบุคคลสำคัญในยุคสมัยนั้นได้อย่างมีชีวิตชีวา ปูแซ จิตรกรผู้ยิ่งใหญ่ชาวฝรั่งเศสได้สร้างงานวาดเส้นอย่างงดงามเป็นที่ประทับใจต่อผู้ชมตลอดมาทุกยุคทุกสมัย การาวังโจ จิตรกรผู้ให้กำเนิด การแสดงความสำคัญของแสงและเงา ก็ได้ริเริ่มใช้คำทางแสงเงาสร้างให้งาน Drawing งดงามจับตายิ่งขึ้น ฟูแบส์ จิตรกรคน

สำคัญในสมัยบาโรกได้หลงเหลือมรดกงาน Drawing อันล้ำค่าไว้มากมาย แม้เป็นเพียงภาพเล็ก ๆ แต่มีความยิ่งใหญ่ทัดเทียมกับงานจิตรกรรมขนาดมหึมาที่เขาวาดไว้ทีเดียว

แวน โก๊ะท์ ได้แสดงให้เห็นว่างาน Drawing ของเขาช่างสะท้อนถ่ายทอดอย่างเด่นชัดถึงอารมณ์ที่อัดแน่นอยู่ในร่างของเขาออกมาอย่างหมดจดด้วยลายเส้นหมึกดำที่กดลากอย่างหนักแน่นแม่นยำยิ่ง

ปิกัสโซ ผู้มีความเป็นอัจฉริยะอยู่เหนือศิลปินทั้งปวงในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 นอกเหนือจากจินตนาการและความคิดอันปราดเปรื่องแล้ว แนนอนถึงต้นของเขาก็มีฝีมือการวาดเส้นอย่างชำรองอย่างหาจับตัวได้ยาก ช่วยหนุนฐานะศิลปนิเอกของโลกให้อมตะนิรันดร์

ถ้าเบนสายตาจากตะวันตกสู่ตะวันออกดูบ้าง ถึงแม้เราไม่พบงานของศิลปินส่วนใหญ่ในดินแดนแถบนี้สัก เพราะติดติดอยู่ในยุคสมัยเมื่อไม่กี่ปีมานี้ก็จริงอยู่ แต่ในเอเชียก็เกิดศิลปินในนามอยู่มากมาย อีกทั้งไม่แพ้ตะวันตกในการเก็บสะสมงาน Drawing คงดังที่ชาวตะวันตกนิยมกันก็ตาม จึงทำให้เกิดวิวัฒนาการทางศิลปะอย่างล้นหลาม ถึงกระนั้น เราก็มองได้ว่างาน Drawing ของศิลปินในภูมิภาคนี้มิได้รองอ่อนด้อยไปกว่าศิลปินชาวตะวันตก ยิ่งเอกลักษณ์ของงานศิลปกรรม ไม่ว่าจะเป็นของอินเดีย จีน ขอม หรือไทย ล้วนแล้วแต่แสดงถึงความงามเชิงเส้นเด่นล้ำเหนือกว่าศิลปะอื่น ๆ

เส้นในประติมากรรมกับจิตรกรรมไทยล้วนแสดงความงามออกมาอย่างเด่นชัดปราศจากข้อสงสัย

ในสภาพของสังคมปัจจุบันนี้ให้คุณค่าความเป็นปัจเจกบุคคล... ศิลปินถูกยอมรับให้เป็นตัวแทนที่จะนำเอาภาพสะท้อนต่าง ๆ แสดงออกมาในงานศิลปกรรมของเขา..." นี่คือการแสดงการันตีที่ศิลปินกลุ่ม Multiple Drawing ได้เน้นจุดยืนและทัศนคติที่เป็นสังคมนิยม เพราะอยู่ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ทศวรรษ

มานี้เอง สัทธิปังเจกชนได้หยั่งรากฝังลึกในสังคมไทยค่อนข้างมั่นคง ก่อให้เกิดสภาพบรรยากาศแห่งอิสรภาพและเสรีภาพในการคิดและการกระทำ วงการศิลปกรรมร่วมสมัยของไทยได้ขยายปริมณฑลออกไปจากคนกลุ่มน้อยแพร่แวดงไปสู่มหาชน แม้จะมีผลผลิตที่เชื่อมกับอารยประเทศที่ได้กระทำติดต่อกันมาช้านานแล้วก็ตาม หากแต่ก็มีวิวัฒนาการแห่งประกายของความหวังดังได้พบเห็นศิลปินกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอผลงานของตนสู่สายตามหาชนระลอกแล้วระลอกเล่าอย่างไม่ขาดสาย

ศิลปะใหม่ย่อมเป็นแนวทางให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ นี่คือข้อเท็จจริงแห่งการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม การที่ศิลปินกลุ่ม Multiple Drawing ได้ริเริ่มคิดและหยิบยื่นผลงานนำเสนอต่อมหาชนด้วย "...การรวบรวมผลงานวาดเส้นของศิลปินไทยจำนวนหนึ่งในแต่ละคนต่างแตกต่างกันทั้งในเรื่องของความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ และรูปแบบของงานศิลปะผลงาน ที่ได้นำมาจัดแสดงการพบปะที่หลายหลาย แต่มีจุดร่วมกันคือ...การสะท้อนถึงสังคมไทยเป็นมนุษย์ นำเสนอออกมาอย่างตรงไปตรงมาด้วยผลงานวาดเส้น"

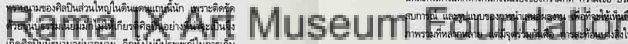
จากหลักการและเหตุผลที่กลุ่ม Multiple Drawing นำเสนอออกมานั้น แน่นนอน สังคมไทยย่อมยังประโยชน์อย่างปราศจากข้อสงสัย เพราะมหาชนอยู่ในฐานะผู้รับหรือปฏิเสธโดยมิต้องสูญเสียอะไรเลย แต่การกระทำของศิลปินกลุ่มนี้คงย่อมประสมกับความสำเริงอย่างแนบเนียน เพราะอย่างน้อยพวกเขาก็ได้กระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่พวกเขาต้องการกระทำ

ณ บัดนี้ เวลาที่ และที่นี้ของจุดหนึ่งในประวัติศาสตร์ ได้มีบุคคลกลุ่มหนึ่งนำเสนอสิ่งที่พวกเขาคิด ฟัน และสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาให้เป็นส่วนหนึ่งแห่งวัฒนธรรมใหม่ แม้จะได้เป็นส่วนใหญ่ทั้งหมด

แต่อย่างน้อยก็เป็นเสียหนึ่งแห่งบทบาทของชีวิตที่มีได้ปล่อยปลดปล่อยให้ล่องลอยตามยถากรรม

สังคมไทยยังต้องการคนประเภทนี้อยู่อีกมาก

กักร สุนพงษ์ศรี



การวาดภาพร่วมสมัย

ปัจจุบันนี้ "การวาดภาพ" หรือ "การเขียนภาพ" อันมีที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า "DRAWING" นั้น มีความหมายซึ่งครอบคลุมมากไปกว่าจะกำหนดให้เป็นเพียงแค่ "การวาดเส้น" เท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานประเภททัศนศิลป์ ได้มีวิวัฒนาการทางด้านความคิด รูปแบบ ตลอดจนเทคนิควิธีการที่รุดหน้าไปไกล และมีความหลากหลายเป็นอิสระ จนดูไร้กฎเกณฑ์ หรือขอบเขตอันจำกัด อีกทั้งศิลปินแต่ละท่านต่างก็มีความปรารถนาในการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะตนเป็นสำคัญ ความจริงแล้ว การวาดภาพเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งมีประวัติอันยาวนานและค่อนข้างจะซับซ้อน เป็นพฤติกรรมที่มีรากฐานที่เก่าแก่และมีแรงจูงใจในเชิงจิตวิทยา จะสังเกตเห็นได้ว่าเด็กเล็ก ๆ จะเริ่มวาดภาพก่อนที่จะเริ่มการเรียนรู้ตัวอักษร เด็กราวภาพด้วยการใช้เส้น แสดงถึงสิ่งที่เขาเห็น สิ่งที่เขาประทับใจ รวมทั้งจินตนาการและความรู้สึกของเขามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต่อบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ใจ รูปแบบของการวาดภาพหรือการเขียนภาพของเด็กจะมีลักษณะเป็นนามธรรม คือแสดงออกด้วยเส้นขีดไปมาไม่เป็นรูปทรงที่แน่นอนมาก่อน หลังจากนั้นจะค่อย ๆ วิวัฒนาการเป็นรูปธรรม แลยให้เห็นถึงรูปทรงของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเป็นภาพบอกเล่าเรื่องราวให้เห็นและเป็นที่เข้าใจได้ในระยะต่อมา มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ จะมีการขีดเขียนในลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น บางคนชอบขีดที่กำลึงพูดหรือศัพท์คำๆนั้น มือก็จะขีดเขียนไปมากเกิดเป็นรูปทรง เป็นภาพต่าง ๆ ขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ บางคนก็อาจจะวาดภาพ เขียนภาพ เพียงเพื่อระบายความคิดหรือความรู้สึกบางอย่าง บางรายก็อาจจะเขียนภาพเพื่อเป็นการบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ทั้งทาง

ธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรูปแบบนั้นเป็นไปได้ทั้งรูปธรรม กึ่งนามธรรม และนามธรรม สำหรับศิลปินนั้นย่อมเป็นที่แน่นอนว่าการวาดภาพหรือการเขียนภาพไม่ว่าจะมีที่มาจากความคิด จินตนาการ ความฝัน หรือความรู้สึกก็ตาม ล้วนแล้วแต่จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และทักษะด้วยกันทั้งสิ้น การวาดภาพ (DRAWING) คือหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปะประเภททัศนศิลป์ทั้งสิ้น ส่วนกรรมวิธี เทคนิค หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ขึ้นอยู่กับความคิดและความต้องการของศิลปินเอง



"Self Portrait" ผลงานของ Käthe Kollwitz 1934
กระดาษ ทำขึ้นในปี ค.ศ. 1934

การวาดภาพ (DRAWING) สอนให้คนรู้จักการสังเกต การแยกแยะและการเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาความสนใจในสิ่งรอบข้างที่มองเห็นได้ และนอกจากนี้ยังช่วยให้คนเรารู้จักใช้ประสบการณ์ถ่ายทอดเป็นรูปแบบ เป็นภาพที่ทำให้มองเห็นว่าเรารู้สึกเกี่ยวกับโลกรอบ ๆ ตัวบ้าง การวาดภาพช่วยฝึกฝนให้เรามีความรู้สึกตอบโต้อย่างฉับพลันทันทีทันใด และประการสุดท้ายช่วยให้เรามีแนวทางในการสื่อความหมาย ดังนั้นการวาดภาพ (DRAWING) ซึ่งเป็นรูปแบบของศิลปะประเภทหนึ่งจึงเปรียบเสมือนเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายในลักษณะต่าง ๆ



"Shadow Brook" ผลงานของ Bill Richards 1978
ดินสอดำบนกระดาษ ทำขึ้นในปี ค.ศ. 1978

ศิลปินเป็นจำนวนกวาดภาพเพื่อตอบสนองตนเอง ภาพเขียนเหล่านั้นอาจเป็นเพียงภาพร่างซึ่งทำขึ้นเป็นการเตรียมสำหรับงานอื่น ศิลปินบางคนเขียนภาพเพื่อเป็นภาพร่างของความคิดก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นผลงานจริงที่มีความเสร็จสมบูรณ์ในภายหลัง ศิลปินอาจจะใช้การวาดภาพ (DRAWING) เป็นการแสวงหาความคิดหรือหาแนวทางในการทดลองเสียก่อน และศิลปินบางคนตั้งใจให้งานวาดภาพ (DRAWING) เป็นศิลปะซึ่งมี

ความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง นอกจากนี้ศิลปินอีกจำนวนไม่น้อยวาดภาพหรือเขียนภาพโดยปราศจากการเตรียมหรือคิดก่อนล่วงหน้า คุณค่าที่ปรากฏนั้นก็จะมีความสด ความฉับพลัน และเยี่ยมไปด้วยชีวิต

การเขียนภาพหรือวาดภาพ (DRAWING) โดยทั่วไปในปัจจุบันแทบจะเป็นกลุ่มใหญ่ๆ แล้ว อาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มแรก เรียกว่า การวาดเส้น (LINE DRAWING หรือ DILINEATION DRAWING) ซึ่งเน้นเฉพาะการใช้เส้นในการแสดงออกเท่านั้น

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่เน้นในเรื่องของการวาดรูปทรงและเทคนิค (FORM DRAWING) ซึ่งเป็นการสร้างรูปทรงด้วยการใช้น้ำหนัก แสงเงา แสดงปริมาตรและพื้นผิว

กลุ่มที่สาม คือ การวาดภาพด้วยสี (COLOR VALUE DRAWING) การวาดภาพในกลุ่มสุดท้ายนี้จะเน้นในเรื่องของการใช้สีเขียนภาพโดยตรง

ที่ผ่านมาในอดีตนั้น "การวาดภาพ" (DRAWING) ค่อนข้างจะจำกัดในเรื่องของวัสดุและเทคนิค วัสดุโดยทั่วไปที่ใช้มักจะเป็นดินสอ เช่น ดินสอดำ ขอลสีสีแดง หมึกดำ และเครยอง เป็นต้น ทางด้านรูปแบบนั้นมักจะเป็นรูปแบบเหมือนจริง เน้นการใช้เส้นและการแสดงปริมาตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (ACADEMIC) เสียเป็นส่วนใหญ่ เห็นได้จากงานของ ลีโอนาร์โด ดา วินชี ไมเคิล แอนเจโล รวมทั้งศิลปินอื่น ๆ ก่อนยุคของลัทธิศิลปะสมัยใหม่ (MODERNISM) ในศตวรรษที่ยี่สิบ แต่ในปัจจุบัน การร่างภาพ หรือการวาดภาพ ศิลปินไม่จำเป็นต้องลงมือร่างภาพด้วยดินสอก่อน ศิลปินสามารถใช้ทุกสิ่งทุกอย่างเขียนโดยตรงบนผืนผ้าใบ ศิลปินบางคนอาจจะใช้เทคนิคการปิดปะ (collage) เพื่อสร้างภาพที่ได้ เช่น ปิกัสโซ และ บรัก ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษบุผนัง (WALL PAPER) หรือฉลากต่าง ๆ มาปิดปะบนผืนผ้าใบกับการขีดเขียนเส้นสาย และ

แรงด้วยดินสอ หรือถ่าน ประกอบกันเป็นภาพในแนวตั้งนามธรรมอันเป็นลักษณะรูปแบบของศิลปะลัทธิคิวบิสม์ ศิลปินในยุคโยเท็คใช้คอมพิวเตอร์ในการวาดภาพบนจอมอนิเตอร์และพิมพ์เป็นภาพออกมาภายหลัง เป็นต้น

ศิลปินในศตวรรษที่ยี่สิบ มีลักษณะ "การวาดภาพ" (DRAWING) ที่เป็นไปตามแนวคิดและรูปแบบของแต่ละกลุ่ม ซึ่งแบ่งแยกเป็นลัทธิหรือมีแนวทางอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของศิลปินเอง และเพื่อความชัดเจนและเป็นการง่ายต่อความเข้าใจแล้ว การวาดภาพ (DRAWING) ในช่วงเวลานี้น่าจะพิจารณาแนวทางการสร้างสรรค์ของศิลปินโดยจำแนกเป็นแนวทางหลักสองแนวด้วยกัน แนวแรกนั้น เป็นแนวที่แสดงออกในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวของศิลปิน (SUBJECTIVE DRAWING) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะภาพทางจิตวิทยา ตัวอย่างเช่น ภาพเหมือนของ เดเรอ โคลวิทซ์ เนยให้เห็นถึงความรู้สึกภายในของศิลปินอันมีผลกระทบมาจากสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการต่อสู้ ตื่นตระหนก การสูญเสีย และความยากลำบาก เป็นภาพที่สะท้อนชีวิตจริงในช่วงหนึ่งของศิลปิน เห็นได้จากการแสดงออกของสีหน้า ซึ่งแสดงความท้อแท้ ความเหนื่อยล้า และ



"Olympia with Car" ผลงานของ Paul Wunderlich (เทคนิคสี Gouache บนกระดาษ ทำขึ้นในปี ค.ศ.1977

การผ่านประสบการณ์ชีวิตมาอย่างโชกโชน การใช้เส้น การเน้นจังหวะแสงเงา และปริมาตร ซึ่งสัมพันธ์กับความรู้สึกอันแท้จริงของศิลปิน ส่งผลให้ภาพนี้ดูมีชีวิตและวิญญาณ สามารถโน้มน้าวความรู้สึกของผู้ชมภาพให้คล้อยตามได้ลงเินคาด

ภาพโอลิมเปีย ของพอล วุนเดอร์ลิช (PAUL WUNDERLICH) เป็น "การวาดภาพ" (DRAWING) อีกลักษณะหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงจินตนาการและความรู้สึกภายในของศิลปินที่มีรูปแบบในแนวเหนือจริง (SURREALISTIC) ศิลปินได้แรงบันดาลใจมาจากภาพโอลิมเปีย (OLYMPIA) ของมานี (MANET) แต่มีเทคนิค วิธีการ รวมทั้งการวาดขึ้นใหม่เป็นแบบฉบับเฉพาะของศิลปินเอง ภาพนี้ให้ความรู้สึกในเชิงซับซ้อน ความรู้สึกหลอนและความน่ากลัวระคนกัน และในขณะเดียวกัน ก็ยังเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงความซาบซึ้งลึกลับ ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงการแยกตัวของศิลปินได้เป็นอย่างดี



"The Round of Images" ผลงานของ Jean Dubuffet เขียนขึ้นในปี ค.ศ.1977

ฌอง ดูบูฟเฟต์ (JEAN DUBUFFET) ได้แรงบันดาลใจในการเขียนภาพจากงานศิลปะของเด็กซึ่งเขาประทับใจในการใช้รูปทรงอย่างเรียบง่าย รวมทั้งการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาของเด็ก ถึงแม้ว่าดูบูฟเฟต์จะมีลักษณะการใช้รูปทรงใกล้เคียงกับงานของเด็ก แต่การแสดงออกของเขาแตกต่างจากเด็กซึ่งไร้เดียงสาโดยสิ้นเชิง ดูบูฟเฟต์สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกอันรุนแรง และความก้าวร้าวอยู่ภายในงานของเขา เห็นได้จากการใช้เส้น การจัดวางองค์ประกอบซึ่งให้ความรู้สึกอัดอัด รูปทรงของคนซึ่งบิดเบี้ยว มีสีหน้าที่ดูเจ็บปวดและน่ากลัว สะท้อนภาวะอารมณ์ภายใน งานศิลปะของศิลปินผู้นี้เป็นหนทางในการระบายออกซึ่งความรู้สึกที่เก็บกด ตลอดจนความรู้สึกอื่นๆ ที่ถูกซ่อนอยู่ภายในจิตใจได้สำนึก

ภาพ "MASTERS OF THE UNIVERSE" ผลงานของซูซาน ฮิลเลอร์ (SUSAN HILLER) เป็น "การวาดภาพ" (DRAWING) ที่น่าสนใจ มีลักษณะเด่นคือความรู้สึกสับสนของศิลปินที่มีต่อความฝันที่เกี่ยวกับเจ้าแห่งจักรวาล อันเป็นค่านิยมของคนในสังคมยุคหนึ่งเท่านั้น ทางด้านเทคนิคยังเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางการวาดภาพอีกแนวหนึ่ง ศิลปินใช้กระดาษบุผนัง (WALL PAPER) เป็นภาพการชุมนุมของเรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าแห่งจักรวาลกำลังต่อสู้ปราบศัตรูในลักษณะต่างๆ ซึ่งบิดประหลาดน่ากลัว และใช้สีดำเขียนทับลงบนภาพเหล่านั้นอีกทีหนึ่ง หากสังเกตดูให้ดีจะเห็นว่ามีสีดำที่ระบายนั้นจะเว้นไว้เป็นจังหวะเพื่อให้เห็นภาพการชุมนุม ในพื้นหลังปรากฏเป็นรูปทรงเหมือนการเขียนตัวอักษร (CALLIGRAPHY) ซึ่งแท้จริงแล้วตัวอักษรเหล่านั้นคือภาษาเฉพาะของศิลปินเอง เป็นผลงานที่แสดงความรู้สึกส่วนตัวของศิลปิน และค่อนข้างจะท้าทายให้ผู้ดูแสวงหาความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในภาพ

นอกเหนือจาก "การวาดภาพ" ในแนวที่แสดงภาวะอารมณ์ ความรู้สึกภายในเฉพาะตนของศิลปิน ซึ่งเป็นแนวแรกแล้วนั้น



"Masters of the Universe" ผลงานของ Susan Hiller (เทคนิคหมึกดำบนกระดาษบุผนัง ทำขึ้นในปี ค.ศ.1986

แนวที่สองเป็น "การวาดภาพ" ที่แสดงความเป็นจริง แสดงข้อเท็จจริง รวมทั้งการเสนอและการแสวงหาข้อมูล เป็นการแสดงออกทางความคิด (OBJECTIVE DRAWING) อันเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าอารมณ์ ความรู้สึก การวาดภาพในแนวดังกล่าวย่อมรวมการวาดภาพอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะของแผนผังหรือแผน (DIAGRAM) การวาดภาพในลักษณะของสถาปัตยกรรม และการวาดภาพของวิศวกรรมกลที่ต่ออาศัยเครื่องมือทางเรขาคณิตเข้าช่วย (MECHANICAL DRAWING) การวาดภาพเช่นนี้เรียกว่า "INFORMATIONAL DRAWING" เน้นหนักในด้านของแนวคิด หรือความคิดต่างๆ ศิลปินในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในแนว "CONCEPTUAL ART" นิยมการเสนอความคิดในรูปทรงของเอกสาร (DOCUMENTARY) หรือเสนอการบันทึกเป็นข้อมูล (INFORMA-

TION) ซึ่งอาจมีภาพถ่ายประกอบ ภาพแสดงแผนภูมิ หรือเทคนิคการปิดปะช่วยก็ได้ ตัวอย่างผลงานของศิลปินที่มีแนวการวาดภาพในลักษณะนี้ คือ คริสได้ ศิลปินเชื้อสายบัลแกเรียน ปัจจุบันพำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกา

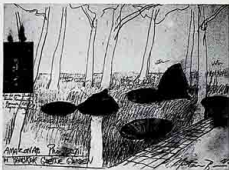
การสร้างสรรค์ของ คริสได้ มักจะปรากฏเป็นรูปของโครง การก่อน และการเสนอโครงการนี้จะประกอบเป็นผลงานที่แสดง ความคิดด้วยการใช้ภาพถ่าย ภาพวาด การบันทึกขีดเขียนด้วยลายมือเป็นตัวละ และตัวอักษร รวมไปถึงการใช้วัสดุปิดปะด้วย



"The Umbrellas Project" for Japan and Western U.S.A.
ผลงานของ Christo

งานเหล่านี้ถือเป็น "การวาดภาพ" (DRAWING) อันเป็นงานต้นฉบับซึ่งแสดงความคิดอันแท้จริง เป็นผลงานที่มีค่าและนักสะสมศิลปะนิยมเก็บงานอันเป็นต้นความคิดของเขากันอย่างแพร่หลาย (ดูภาพประกอบ) ส่วนตัวอย่างงานของศิลปินไทยที่ทำในแนวนี้นี้ได้แก่ งานภาพชุด "AMAZONAS PROJECT" ซึ่งเป็นภาพโปสเตอร์และการวาดภาพด้วยดินสอบนกระดาษ ของ มดเตี้ยว บุญภักดิ์ จัดแสดงขึ้นที่สถาบันเอกซ์ กรุงเทพฯ ในเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา งานชุดนี้เป็นงานที่มดเตี้ยวใช้ "ดาบาม" ของสตรีเป็นสัญลักษณ์ แทน "ความเป็นแม่และความเป็นผู้ให้"

เป็นจินตนาภาพเปรียบได้กับธรรมชาติซึ่งเป็นเสมือน "แม่" และเป็นผู้ให้ชีวิตต่อมวลมนุษย์ (ดูภาพประกอบ) การวาดภาพในแนว OBJECTIVE DRAWING ยังรวมถึงภาพที่มีลักษณะของการ



Amazonas Project ผลงานของ มดเตี้ยว บุญภักดิ์
ภาพโปสเตอร์และการวาดภาพด้วยดินสอบนกระดาษ
พ.ศ. 1992

บันทึกความเหมือนจริงอย่างพิถีพิถันเหมือนภาพถ่าย (PICTORIAL RECORDING) ซึ่งเน้นความคมชัดดังผลงานของศิลปินในกลุ่ม "ซูเปอร์เรียลลิสต์" (SUPER REALIST) หรือในงานของศิลปินบางท่าน เช่น โรเบิร์ต ลองโก (ROBERT LONGO) และ แอนดรู ไวเอธ (ANDREW WYETH) ด้วย โดยเฉพาะศิลปินสองท่านหลังนี้ "การวาดภาพ" ของเขาเป็นทั้งแนวที่แสดงความเป็นจริง (OBJECTIVE) และแนวที่มุ่งเน้นอารมณ์ ความรู้สึกของศิลปินเอง (SUBJECTIVE) ผลงานอันอย่างกลมกลืน อย่างไรก็ตามก็คือศิลปินในยุคของลัทธิศิลปะสมัยใหม่หลายท่านได้แสดงทัศนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับการวาดภาพ ซึ่งผู้เขียนใคร่จะหยิบยกมากล่าว ณ ที่นี้ เช่น เฮนรี มัวร์ (HENRY MOORE) กล่าวว่า "ข้าพเจ้าพบว่า การวาดภาพ (DRAWING) เป็นหนทางของการถ่ายทอดความคิดที่มีประโยชน์ ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าไม่มีเวลาพอที่จะ

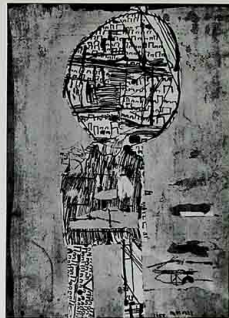
นำภาพวาดเหล่านั้นมาทำเป็นประติมากรรม ข้าพเจ้าก็ได้ใช้ภาพเหล่านั้นเป็นทฤษฎีในการศึกษา และการสังเกตรูปทรงในธรรมชาติ (เช่น การเขียนภาพจากสิ่งมีชีวิต ภาพกระดูก และเปลือกหอย)"

ส่วน อองรี มาติสส์ (HENRY MATISSE) กล่าวว่า "ข้าพเจ้ามักจะคำนึงว่า การวาดภาพนั้นไม่ใช่เป็นการฝึกฝนเพื่อความชำนาญ หากแต่เป็นสื่อในการแสดงออกซึ่งความรู้สึก และอารมณ์ส่วนตัว เป็นสื่อที่มีความเรียบง่าย เอื้ออำนวยให้แสดงออกเป็นไปอย่างง่าย และอิสระ สามารถทำให้ผู้ดูเข้าใจได้โดยคร่าว และ วาสิลี คานดินสกี ได้แสดงความเห็นว่า "วิธีเขียนภาพที่ถูกต้องนั้น คือการเขียนโดยปราศจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลง และไม่มีการทำลายสิ่งซึ่งเป็นความสำคัญของชีวิตภายในงาน"



"Still" ผลงานของ Robert Longo สื่อประสม ทำขึ้นในปี
ค.ศ. 1984

ปัจจุบัน เป็นที่น่าสังเกตว่าศิลปะประเภทใดก็ตามคุณค่าและความมีชีวิต วิทยุญาณ ในงานศิลปะนั้นย่อมจะต้องขึ้นอยู่กับความคิดและความรู้สึกที่แท้จริงของศิลปินที่ถ่ายทอดอยู่ในผลงานนั้นๆ และข้อสำคัญการที่จะให้งานศิลปะมีการพัฒนาไปไกล ศิลปินผู้สร้างสรรค์งานควรจะเป็นผู้ที่เปิดตา เปิดใจ ศึกษาดูงานของผู้อื่น ยอมรับในความคิด และความรู้สึกของผู้อื่นบ้าง โดยไม่พยายามสร้างกฎเกณฑ์ของตนเองขึ้นมาเพื่อปิดล้อมความคิด หรือยึดติดอยู่กับความเชื่อหรือยึดมั่นในทฤษฎีหนึ่งทฤษฎีใด จนเป็นเหตุให้เกิดอุปสรรคในการสร้างสรรค์ "การวาด



ภาพวาดด้านรับ Saint Sebastian ผลงานของ Eduardo
Paolozzi หมึก, สี และการปิดปะ ทำขึ้นในปี ค.ศ. 1957

ภาพ" (DRAWING) ไม่ปัจจุบันนี้เช่นกัน ความหลากหลายนั้นมีมากกว่าที่จะเป็นเพียงการใช้ดินสอ พู่กัน เครยอง ด่าน หรือหมึกในการเขียนภาพเท่านั้น "การวาดภาพ" จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานของความคิดถึงสภาวะทางความคิด การค้นคว้าทดลอง รวมทั้งการใช้เทคนิควิธีการและวัสดุ ซึ่งเป็นหนทางสำคัญที่นำศิลปินไปสู่ "การวาดภาพในแนวสร้างสรรค์" มีความแปลกใหม่ ไม่อยู่กับที่



"Remote Field" ผลงานของ Mark Tobey สีฝุ่น, ดินสอ
และเครยของ ทำขึ้นในปี ค.ศ.1944

Rama IX Art Museum Foundation

WORKS OF ART

เอกสารอ้างอิง

Arte Amazonas, คู่มือปฏิบัติการศิลปะของอเมริกา บรูซแมก, สถาบัน
เกอเธ่ กรุงเทพฯ, 4-27 มิถุนายน 2535

Claudia Betti, Teel Sale, Drawing : A Contemporary Approach,
2nd Edition, North Texas State University, Holt, Rinehart
and Winston, N.Y. 1986

Tony Godfrey, Drawing Today, Phaidon. Oxford Phaidon Universe
New York, 1990

Una E. Johnson, Drawings of the Masters : 20th Century
Drawings Part I 1940 to The Present, Shorewood
Publishers Inc. New York, N.Y. 1964



Yanawit Kunchaethong
 "Untitled 92/4"
 Monoprint By Cloth
 54 x 70 cm.

Rama IX Art Museum Found



Titapoi Suwankusolsong
 "Sound Cd. II"
 Screen on Zinc
 65 x 40 cm.



Thongchai Srisukprasert
 "Untitled"
 Drawing & Goldleaf on Paper
 62 x 124 cm.



Ratchaprasit Museum Foundation



Thani Klinkhajorn
 "Basketwork Image I"
 Thick Paper
 60 x 120 cm.